

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM

MYSLIVOST

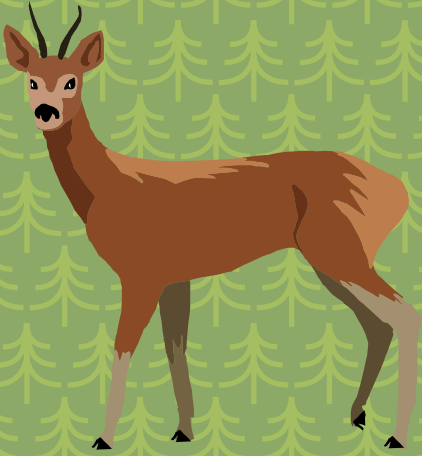
OBRAZKOVÁ STATISTIKA ZE SVĚTA MYSLIVCŮ

MYSLIVOST

OBRÁZKOVÁ STATISTIKA ZE SVĚTA MYSLIVCŮ

Milí čtenáři, nadšení myslivci a návštěvníci muzea,

publikace, kterou právě držíte v rukou, Vám přiblíží složitý, ale zajímavý svět myslivosti a život naší zvěře. Dozvíte se fakta z historie, která právě v tomto oboru sahá opravdu hluboko, ale také údaje o současných mysliveckých činnostech. Můžete se dočíst, jak to bylo s lovem zvěře ve středověku a za jakých podmínek probíhá lov dnes, nebo třeba to, kolik různých oborů od zoologie až po hudbu myslivost zahrnuje. A že lovec není to samé, co myslivec. Víte, že trofeje nejsou jen na ozdobu? A že myslivec není jen střelec, ale hlavně chovatel, který právě třeba na základě trofejí dokáže zjistit mnohé o daném zvířeti?

Publikace je určena zejména dětem a žákům, kteří si prostřednictvím zajímavých souvislostí, jež zde najdou, rozšíří také své přírodovědné znalosti. Věděli jste například, že paroží statného jelena váží stejně jako dvouleté dítě a že rohy a parohy jsou z různého materiálu? A to, proč se dnes daří divokým prasatům, zatímco před sto lety se zdálo, že tady žít nebudou? Nebo že mufloni, bažanti ani kamzíci nejsou naše původní druhy? Právě díky myslivosti se mnohá dnes běžná zvířata dostala ze své domoviny až k nám.

Myslivost však není jen o zvěři, ale je také pokladnicí starých tradic a znalostí našich předků. Obvykle se dědila z otce na syna, ale není málo ani těch, které zlákala sama příroda. Doufáme, že v mnohých z Vás tato publikace vzbudí zájem o myslivost – buď jen tak, že se stane Vaším koníčkem, nebo tak, že Vás dokonce přivede k budoucímu zaměstnání v tomto zajímavém oboru.

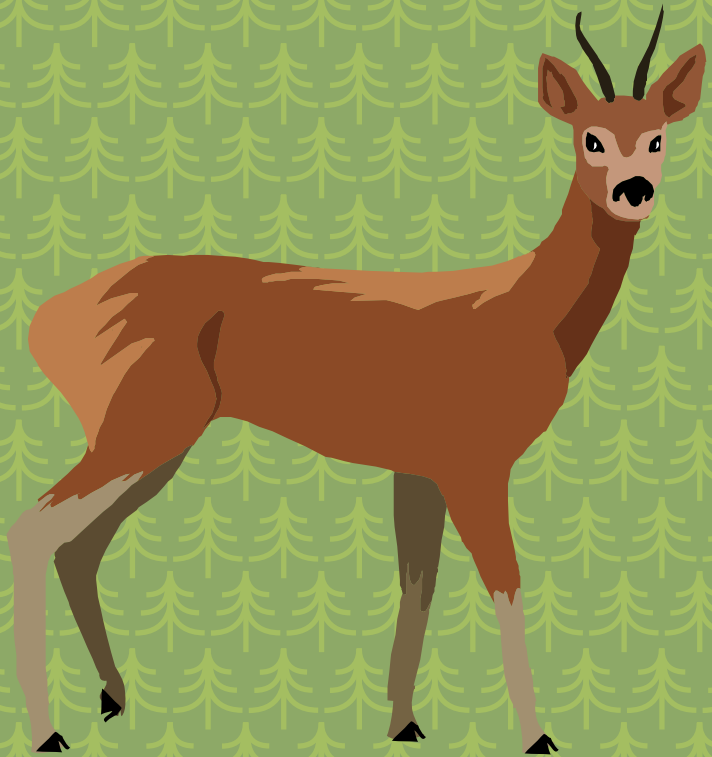
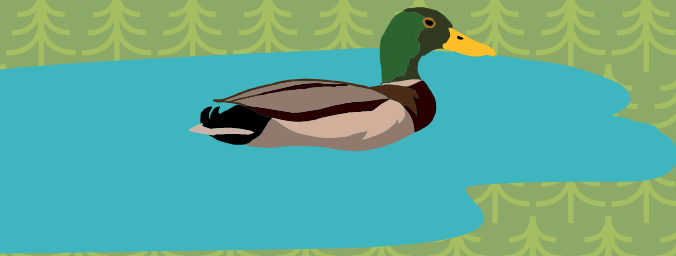
Věříme, že se i ostatní čtenáři budou chtít blíže seznámit s myslivostí, ať již prostřednictvím této publikace, pochoutky ze zvěřiny či při návštěvě mysliveckých akcí nebo expozic myslivosti v našich muzeích v Praze a na Ohradě v jižních Čechách.

Vaše Národní zemědělské muzeum

Národní
zemědělské
muzeum

100
1918—2018

Obsah

- 1 Královská disciplína
- 2 Lov v proměnách času
- 3 Myslivci, hajní a pytláci
- 4 Zvěř lovená a hájená
- 5 Jak škodná je škodná?
- 6 Prostor pro život
- 7 Myslivec – lovec, chovatel, hospodář
- 8 Úhel pohledu
- 9 Myslivost jako životní styl
- 10 Společně jde všechno lépe
- 11 Zlatá trofej
- 12 Lesk loveckých zbraní
- 13 Zvířecí pomocníci
- 14 Zvěřina – sváteční lahůdka
- 15 Myslivost – (ne)ziskový sektor
- 16 Také v myslivosti platí pravidla

1 Královská disciplína

Od dob raného feudalismu byl lov výsadou panovníka či šlechty. Poddaní obvykle ani nesměli nosit zbraň, brát s sebou psy do lesa nebo pást v lese dobytek. V roce 1849 získali právo myslivosti majitelé honebních pozemků, kterými byli třeba i bohatí velkostatkáři, průmyslníci, obce či kláštery. Dnes může lovit kdokoli, kdo je držitelem loveckého lístku a zbrojního průkazu.

K čemu sloužila myslivost?

12. století
zejména získávání
obživy

13.–16. století
zábava, společenská záležitost, jídlo

1100 1200 1300 1400 1500 1600

1578

Na svatbě
Viléma
z Rožmberka
s Annou Marií
Bádenskou bylo
nabídnuto:

2130
zajíců

2050
koroptví

250
bažantů

20 688
kvíčal

4 dropi

30 sudů
naložené
zvěřiny

40 jelenů

30 tetřevů

50 divočáků

50 daňků a srnců

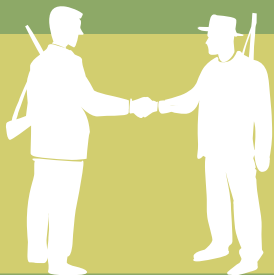

17.–18. století

*zábava, společenská
záležitost, kult
trofejí, jídlo*

19. století
*společenská
záležitost
(domlouvání
obchodů, prestiž)*

1849

Byly zrušeny honební roboty. Poddaní museli do té doby pracovat jako honci na honech pánů nebo pomáhat myslivcům při práci v lese. Museli také poskytnout příbytek a stravu panovníkovi a loveckému lidu, koním i loveckým psům.

20. století
*zájmová činnost,
ekologie*

1700

1800

1900

dnes

1758 *Lov pořádaný císařem Františkem I.
a Marií Terezií:*

18

*18 dní
trval lov*

*116 200 ran
z ručnice*

*43 šlechticů
a dam*

*několik tisíc
náhončích*

*63 251 kusů
ulovené zvěře*

**Zakuste atmosféru honosných honů v loveckém zámečku
Ohrada, který je součástí Národního zemědělského muzea.**

2 Lov v proměnách času

V baroku, zlatém věku myslivosti, se lov stal okázalým divadlem. Vznikala lovecká hudba, pořádaly se velkolepé lovecké slavnosti a lovy zakončovaly tisícové výřady. Lov poskytoval šlechtě zábavu a byl i zdrojem příjmů. Myslivecký personál ale využíval pro odstřel zvěře podobné techniky jako dnes, včetně čekané na posedu či žebřících.

Nejčastější způsoby lovů v 17. a 18. století

Společné lovy:

vodní honba

plachtový hon

parforní hon

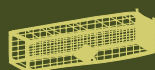

obestavěná honba

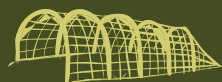
Lov pomocí pastí:

chytáky na vysokou a černou zvěř

sklopce

tenata a tenátka (sítě na koroptve)

oka

Lov pomocí zvířat:

dravci

psi

ojediněle fretky

kůň

lov „na výrovku“

Počet ulovené zvěře za 1 rok na opočenském panství (10 tis. ha) v 18. století

500 zajíců

40 jelenů

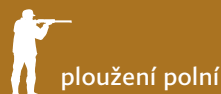

100 srnců

Nejčastější způsoby lovů dnes

Společné lovy:

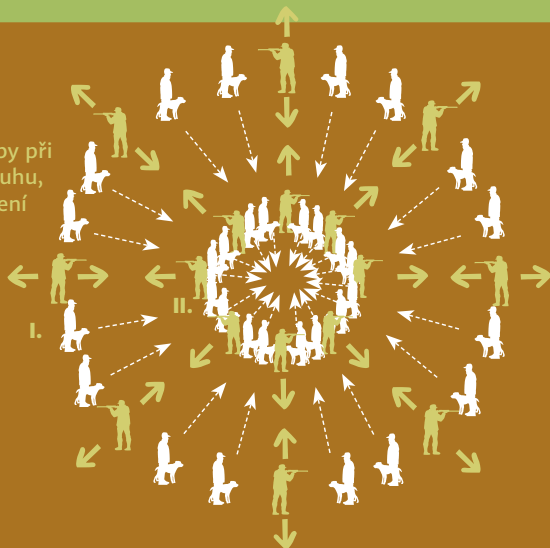
Další způsoby:

naháňka,
nátlačka

kruhová leč

střelba →
I. – směr střelby při
postupu do kruhu,
II. – po zastavení
střelců
chůze →→→

Lov pomocí zvířat:

psi

ojediněle
dravci

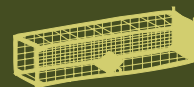

lov „na výrovku“
je od roku 1962
zakázán

Odchyt pomocí pastí:

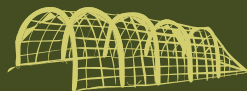
(dnes se pasti nepoužívají pro
usmrcení zvěře)

chytáky
na černou zvěř

sklopce živočytky

tenata a tenátka
(sítě na koroptve)

Počet ulovené zvěře za 1 rok – průměr ČR na honitbu o vel. 10 tis. ha (2016)

52 zajíců

35 jelenů

145 srnců

Zbraně a pasti si můžete prohlédnout v Národním zemědělském muzeu v Praze i na Ohradě.

3 Myslivci, hajní a pytláci

Věděli jste, že kvůli pytlákům málem vymřeli jeleni na Šumavě a že nejednou pomáhalo myslivcům v boji s pytláky i vojsko? Myslivec nebo hajný, to bylo dříve nadmíru rizikové povolání!

Co si mohli dříve „vysloužit“ pytláci?

trest smrti

useknutí končetiny

vězení

vypálení cejchu

pokutu

nucené práce

Co vše bylo dříve pytláctví?

přistižení v lese s nabitou puškou

líčení ok

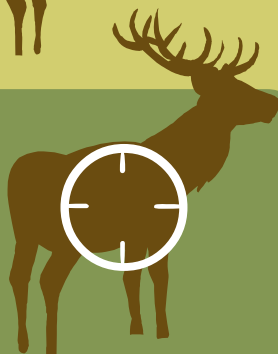

ulovení zvěře

Co je dnes podle zákona pytláctví?

neoprávněné lovení zvěře či ryb (dle Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 304)

Co si může pytlák „vysloužit“ dnes?

vězení až na 2 roky a propadnutí věci, při opakované a organizované činnosti odnětí svobody až na 5 let

Proč na Šumavě málem vymřeli jeleni?

Začátkem 19. století se natolik rozmohlo pytláctví, že organizované tlupy čítaly někdy až 100 mužů. Aby se snížil počet pytláků na Šumavě, bylo nařízeno všechny jeleny zastřelit. Roku 1820 byl zastřelen poslední jelen, ale počet pytláků se snížil až o 60 let později. Nové stádo založil v roce 1874 uměle vysazený jelen Honzík a 2 laně.

Kolik si za rok vysloužili hajní a myslivci?

(1634, valdštejnská panství)

300 zlatých

lesmistr

24 sudů
piva

240 korců
ovsa

myslivec

48–180 zlatých

bažantník

48 zlatých

oborník

24 zlatých

hajný

48 zlatých

Hajný, nebo myslivec?

V minulosti byla náplň práce myslivce a hajného velmi podobná – oba pečovali o les, a to včetně myslivosti. Myslivce bychom našli spíše na šlechtických panstvích.

Dnes:

Hajný je pracovník, který vystudoval lesnictví a má svěřený lesnický úsek, za který zodpovídá a kde organizuje veškeré lesnické práce. Může být ve volném čase myslivcem.

Myslivec je osoba vykonávající (většinou ve volném čase) právo myslivosti v honitbě, s platným loveckým lístkem a dalšími potřebnými doklady. Převážně se stará o zvěř.

4 Zvěř lovená a hájená

Zvěří se rozumí živočichové, kteří mají význam z hlediska myslivosti. Jsou to buď ptáci – tedy zvěř pernatá, nebo savci – zvěř srstnatá. V reakci na množství zvěře vznikaly a vznikají seznamy zvěře, kterou je možné lovit, a zvěře hájené, kterou lovit nelze. I lovná zvěř bývá v určitém ročním období hájena – nejčastěji v době péče o mláďata.

Jak se měnilo pojetí zvěře (zvířat, která je možné lovit)?

druh je zvěří

legislativní úpravy výčtu zvěře	1947	1961	1965	1967	1975	1988	1991	1996	2001	2002
bažant obecný										
daněk evropský										
jelen lesní										
jezevec lesní										
káně lesní										
krahujec obecný										
lasice hranostaj										
liška obecná										
prase divoké										
rys ostrovid										
sojka obecná										
veverka obecná										
vlk obecný										
vrána obecná										
zajíc polní										

Myslivecké rozdělení početnějších druhů zvěře

spárkatá

jelen, laň
a kolouch

srnec, srna
a srnče

daněk

jelenec

prase divoké
(neboli černá)

muflon

drobná

zajíc

králík

koroptev

bažant

kachna divoká

Kdy je možné lovit zvěř?

Ukázky lovu vybraných druhů zvěře,
jejich výčet není kompletní.

Měsíc	1975	2017
I		
II		
III		
IV		
V		
VI		
VII		
VIII		
IX		
X		
XI		
XII		

Přijďte se blíže seznámit se zvěří a jejím lovem do Národního zemědělského muzea v Praze a na Ohradě.

5 Jak škodná je škodná?

Od nepaměti se člověk snažil eliminovat zvířata, která ohrožovala jeho nebo zvěř, o kterou se staral. Tím však na sebe vzal úlohu těchto predátorů – udržovat v přírodě rovnováhu. Když se to ale nedaří, může se i z chovného zvířete stát zvíře škodlivé na poli a v lese...

Konec velkých šelem (?)

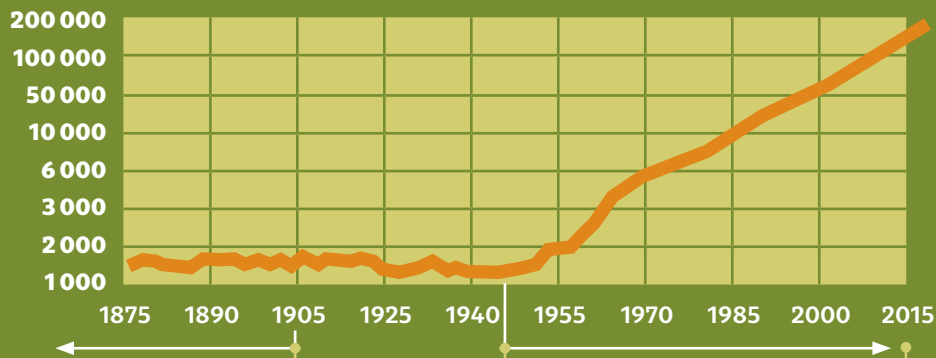
Šelmy, které konkurovaly člověku, byly považované za škodnou.

- † 1856 medvěd (Šumava) † 1914 vlk (Český Těšín)
- † 1835 rys (Táborsko) † 1928 kočka divoká (Teplicko)

Dobrá zpráva – dnes už v ČR zase všichni žijí. :-)

Případ Divočák

počet ulovených kusů

19. století

po zkušenosti s přemnožením černé zvěře v 18. století je povolen chov pouze v oborách

po 2. sv. válce

černá zvěř uniká z válkou zničených obor do volné přírody a postupně se přemnožuje

2015

odhadem žije v ČR okolo půl milionu kusů černé, uloveno bylo cca 180 000 kusů

Lov zvěře považované za škodnou v rybářství a myslivosti (v ks) Statistiky MZE

2015	5 683	762	3 477	83 932
2005	2 022	29	1 867	64 695
1995	1 390	0	457	70 348

kormorán
velký

mýval
severní

jezevec
lesní

liška
obecná

Věděli jste, že od roku 2004 je ČR oficiálně uznána za zemi prostou vztekliny (díky plošnému očkování lišek)? I nadále probíhá monitoring, kdy je vyšetřováno cca 4 000 ulovených lišek.

Co loví krahujci?

Dříve byli dravci považováni za škodnou, a tak je myslivci lovíli. Dnes jsou chráněni, a dokonce se zjišťuje, že mnozí zvěři neškodí. To je i případ dnes hájeného krahujce obecného nebo jestřába lesního.

Jeho potravu tvoří (na základě analýzy 187 žaludků krahujců):

182 ptáků
(vrabci, strnadi,
sýkory, chocholouši)

31 drobných
savců

1 veverka

1 netopýr

1 ještěrka

Posledního šumavského vlka a medvěda můžete vidět
v Národním zemědělském muzeu na Ohradě.

6 Prostor pro život

V české přírodě žije v současné době 81 druhů savců a 394 druhů ptáků. Jejich druhová skladba a počet se během doby měnily v závislosti na činnosti člověka. Vliv má například i způsob využívání půdy nebo chování myslivců.

Odkud pocházejí někteří cizinci?

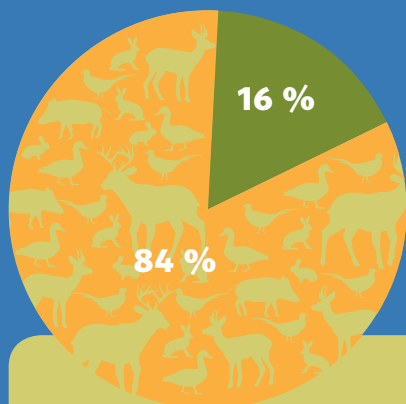
ondatra pižmová
20. století

králík divoký
14. století

jelenec běloocasý
19. století

norek americký
20. století

nutrie říční
20. století

Na jak velké ploše je chována zvěř?

Celková honební plocha činí **6,6 mil. ha**, což představuje **84 % rozlohy ČR**.

Věděli jste, že

ČR je světovou špičkou v chovu muflonů?
Odhaduje se, že u nás žije zhruba 1/3
světové populace tohoto zvířete.

2

1

3

kamzík horský
20. století

koza bezoárová
20. století

psík mývalovitý
20. století

sika japonský a Dybowského
19. století

daněk skvrnitý
15. století

bažant královský
19. století

muflon
17.–18. století

bílý jelen
18. století

bažant obecný
14. století

Příběhy československých obor si můžete přečíst v publikaci
Obory a bažantnice v kulturní historii dostupné zdarma na webu
Národního zemědělského muzea.

7 Myslivec – chovatel, hospodář, lovec

Myslivec musí mít rád přírodu, znát zvířata a jejich životní projevy, rozumět zbraním, být manuálně zručný. V průběhu roku je třeba se o zvěř starat. Myslivci obstarávají napajedla, lesní políčka nebo zimní přikrmování a zajišťují také průběrný lov – odstřel slabších či nemocných jedinců. Musí proto umět odhadnout stáří a zdravotní stav zvěře i na dálku.

Každý rok na jaře provádí myslivci sčítání zvěře:

		1966	2015
jelen		14 210	22 949
daněk		4 124	30 456
muflon		4 726	19 799
srnec		188 738	285 725
černá		1 910	58 112 (?!)
koroptev		619 348	31 237
zajíc polní		872 312	238 238
bažanti		821 743	186 097
kachna divoká		nesčítalo se	118 504

Vyzkoušejte si, co vše musí znát myslivec, v Národním zemědělském muzeu v Praze.

**Společné hony probíhají nejčastěji na podzim.
Za celý rok myslivci uloví:**

	1966	2015
jelen 	7 241	23 978
daněk 	895	18 968
muflon 	635	9 495
srnec 	62 677	99 828
černá 	2 678	185 496
koroptev 	16 669	0
zajíc polní 	958 694	36 181
bažanti 	659 850	465 284
kachna divoká 	74 058	255 195

**V průběhu léta a podzimu zajišťují myslivci potravu pro zimní
přikrmování zvěře.**

98 184
slanisek

43 919
zásypů

85 047
krmelců

16 804
napajedel

(za celou ČR v roce 2015)

8 Úhel pohledu

Na území lesů, polí, luk a chráněných oblastí ČR se střetávají zájmy myslivců, zemědělců, lesníků, rybářů i ochránců přírody. Každá strana má svůj úhel pohledu, ale bez vzájemné spolupráce by to nešlo. I zvěř má své zájmy, ale o spolupráci nechce často ani slyšet...

Škody způsobené zvěří podle podniku Lesy ČR:

2011

26,7 milionu Kč

2015

33,6 milionu Kč

Škody způsobené zemědělstvím na zvěři

Přibližně **50 srnčat** na **1 000 ha** zahyne každý rok při práci zemědělských strojů.

Zvěři také škodí chemizace a nedostatek remízků.

Myslivci pomáhají udržovat nízké stavy nežádoucích nepůvodních druhů (např. mývalů, norků či jelenů sika).

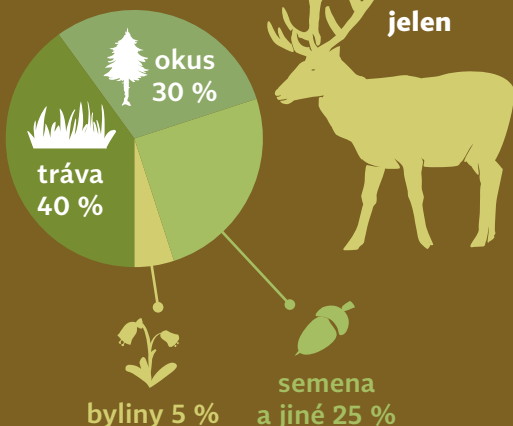
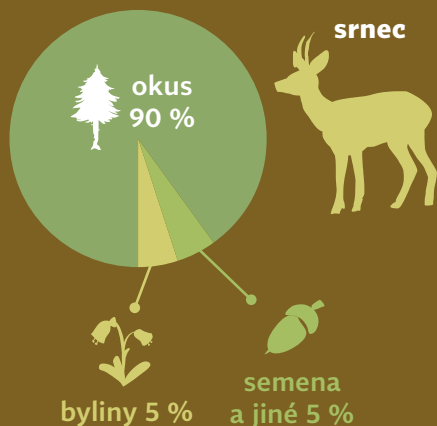
V chráněných zónách zvěř škodí vzácným ekosystémům. Vyšší stavy zvěře škodí lesním porostům.

Na druhou stranu ale myslivci také vysazují a chovají nepůvodní druhy, jako např. bažanta či muflona.

Čím se v prosinci živí srnec a jelen?

Škody způsobené zvěří v zemědělství

Ročně způsobí zvěř v zemědělství škody za **3,5 miliardy Kč**.

Více informací o lesnictví a zemědělství se dozvíte v našich obrázkových statistikách.

9 Myslivost jako životní styl

Myslivost má v ČR silnou tradici. Dříve se obvykle dědila z otce na syna a často je tomu tak i dnes. Ať se již narodíte s myslivostí v krvi, či ne, oficiálně se myslivcem stanete až po složení zkoušek. Nejvíce myslivců se myslivosti věnuje ve volném čase, ale může být i zajímavou profesí.

Jak se stát volnočasovým myslivcem?

1) Navštívit nejbližší z 81 **okresních mysliveckých spolků** (OMS) Českomoravské myslivecké jednoty a podat přihlášku do mysliveckého kurzu.

2) Domluvit si v nejbližším **mysliveckém spolku** (MS) možnost absolvování praxe.

3) **Absolvovat kurz** v délce min. 66 vyučovacích hodin (obvykle začíná v lednu a probíhá o víkendech).

4) **Absolvovat praxi** v délce min. 1 rok.

5) **Úspěšně složit zkoušku z myslivosti.**

6) Na základě potvrzení o složení zkoušky a uzavření pojištění k výkonu práva myslivosti je možné zažádat o **lovecký lístek**.

7) Na základě loveckého lístku a po složení zkoušky odborné způsobilosti je možné získat **zbrojní průkaz** na skupinu loveckých zbraní – C.

Spolkoví myslivci

2 000 mysliveckých spolků v ČR

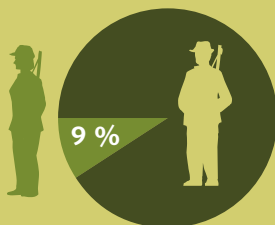
62 000 myslivců (členů Českomoravské myslivecké jednoty) v roce 2017

3 000 žen aktivních v myslivosti
(4 % všech myslivců)

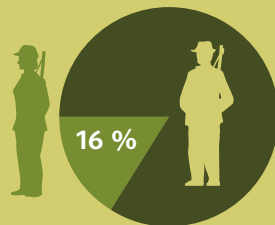

Podíl žen na celkovém počtu adeptů v myslivosti stoupá...

2011

2015

Myslivost jako profese

Kde se dá myslivost studovat?

- 6 středních lesnických škol, z nichž nejstarší jsou SLŠ Hranice (zal. 1852), SLŠ Trutnov (zal. 1855) a SLŠ B. Schwarzenberga v Písku (zal. 1885)
- Fakulta lesnická a dřevařská ČZU v Praze
- Lesnická a dřevařská fakulta MU v Brně

Pojďte se inspirovat do Národního zemědělského muzea na Ohradě nebo si otestujte své myslivecké znalosti v Národním zemědělském muzeu v Praze.

10 Společně jde všechno lépe

V Evropě je okolo **7 milionů** příznivců lovu a myslivosti. Sdružují se do různých spolků a organizací, které obhospodařují miliony kilometrů čtverečních. Česká myslivost uchovává staletí staré tradice a je zapsána na seznamu nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České republiky.

Troubení

při honech a mysliveckých slavnostech.
Klub trubačů má více než 450 členů.

Tradiční oděv

obsahuje prvky uniforem
až z 16. století. V maskáčích myslivci nechodí!

Myslivecká mluva

zachovává výrazy staré i několik století.
Je také součástí mysliveckých zkoušek!

Víte, co v myslivecké mluvě znamená vekslování?

- a) prodej zvěřiny načerno
- b) ilegální obchod s povolenkami k lovu
- c) procházení zvěře po zvířecích stezkách

Řešení: c) je správně

Navštivte **Národní myslivecké slavnosti na Ohradě** nebo **Myslivecké slavnosti v Praze**, seznamte se s řadou mysliveckých tradic a naučte se přivábit třeba jelena.

Chování a rituály

prozradí
pravého
myšlivce.

Znáte myslivecké tradice?

Skolené zvěři se dává:

- a) poslední sousto
- b) poslední hryz
- c) poslední sbohem

Řešení: b) Je správně

Věděli jste, že první myslivecké spolky vznikly už v 17. století? Dnes je v ČR 8 mysliveckých organizací s celostátní působností a mnoho dalších...

11 Kapitální trofej

Není zámku, kde by na zdech nevisely trofeje zvěře skolené jeho obyvateli. Trofeje však neslouží jen na ozdobu, jsou také důležitým ukazatelem šlechtitelských schopností a dobrého hospodaření se zvěří, a myslivci jsou proto na ně náležitě hrdí.

České rekordy

2001,
Poněšická
obora,
délka 118 cm

13,5 kg

2011, obora
Borky,
délka 113 cm,
rozpětí 61 cm
Jedná se zároveň
o světový rekord.

Věděli jste, že

z ČR pochází
8 z 10 největších
mufloních trofejí
na světě?

Zlatá srnčí trofej

je myslivecká soutěž pro mládež, kterou vyhlašuje ČMMJ.

Znáš odpověď na jednu z testových otázek?

1. Starý srnec vytlouká paroží
- a) dříve než mladý
 - b) později než mladý
 - c) nikdy

Řešení: a) je správně

Jak roste jelení paroží?

V době intenzivního růstu (duben–červen) denně vyroste až o **2 cm** a ztěžkne o **150 g**.

Jak určit podle vrubů na toulcích (rozích) stáří muflona?

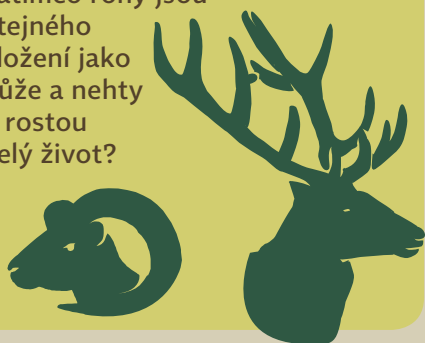
1. rok
2. rok
3. rok
4. rok
5. rok +

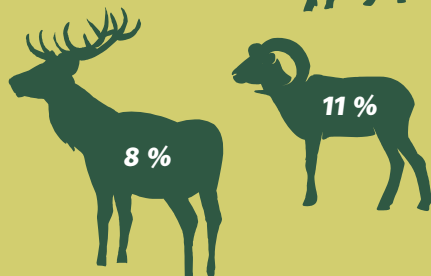
Muflon rohy nikdy neshazuje.

Věděli jste, že

parohy jsou kostěné výrůstky, které se shazují, zatímco rohy jsou stejného složení jako kůže a nehty a rostou celý život?

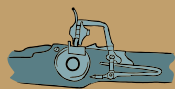
Jaký je podíl trofejí na celkové tělesné hmotnosti?

Prohlédněte si sbírku trofejí a unikátní nábytek z paroží v Národním zemědělském muzeu na Ohradě.

12 Lesk loveckých zbraní

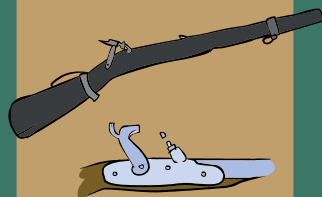
České zbraně měly ve světě vždy dobrý ohlas, ať už to byly bohatě zdobené lovecké ručnice 18. a 19. století, nebo klasická vz. 24, které se vyvezlo víc než milion kusů...

KOLEČKOVÝ ZÁMEK
zapaloval střelný prach křísnutím ocelového kolečka o křemen.

KŘESADLOVÝ ZÁMEK
využíval také principu křísnutí ocilky o kámen, ale byl jednodušší a spolehlivější.

PERKUSNÍ RUČNICE
Nejlepší český puškař A. V. Lebeda začíná vyrábět perkusní ručnice, které kupuje šlechta z celé Evropy. Na světových aukcích se dnes jeho zbraně prodávají i za několik milionů korun.

2. pol. 16. stol. až
konec 17. stol.

1680

1800 1820

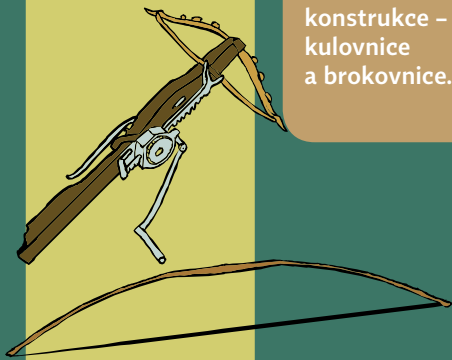
do 1. pol.
16 stol.

1600

konec 17. stol. 1738

1825

KUŠE A LUKY
sloužily až do doby zdokonalení palných zbraní.

**KULOVNICE
A BROKOVNICE**
Koncem 17. stol. vznikají specializované zbraně rozdílné konstrukce – kulovnice a brokovnice.

VNITŘNÍ KŘESADLOVÝ ZÁMEK
Český puškař Paczelt vynalezl vnitřní křesadlový zámek, který umožňoval střelbu i za špatného počasí.

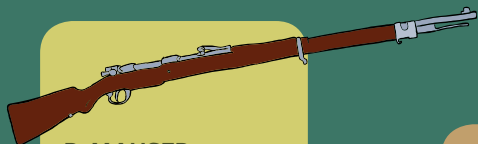
SELLIER A BELLOT zakládají na pražském Žižkově kapslovnu, která se stala nejstarší světovou muničkou s nejdelší kontinuální historií.

Chladné zbraně

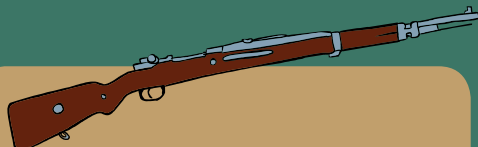
Kančí oštěp byl v dobách renesance a baroka oblíbený při lovu černé v uzavřených arénách.

Lovecký tesák je dodnes symbolem myslivosti. Vedle praktické funkce je používán také při pasování a dalších rituálech.

P. MAUSER
Němec P. Mauser zdokonalil kulovnici s typickým válcovým závěrem, který se vyrábí dodnes.

1898

VZOR 24
Zbrojovka Brno vyrobila legendární opakovačku vz. 24, která byla vyvážena do celého světa.

1924

1850

1920

1930

2. sv. v.

1950

dnes

LOVĚNA

Šest puškařů založilo v Praze puškařské družstvo Lověna, které zpočátku vyrábělo luxusní zbraně na objednávku.

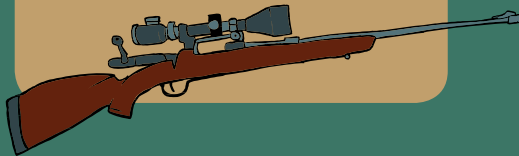
Lověna

2. SVĚTOVÁ VÁLKA

Mnoho zbraní bylo nuceně odevzdáno a zničeno.

OPTICKÉ PUŠKOHLEDY

Na kulovnicích se začaly používat optické puškohledy.

První lovecké ručnice mívaly hmotnost kolem 5 kg, délku 120 cm a osmihrannou hlaveň ráže 13 až 17 mm. Byly ale i takové, které vážily přes 10 kg.

DNES

Sériová výroba i zbraně na zakázku.

Krásu starých loveckých zbraní můžete obdivovat v Národním zemědělském muzeu v Praze a na Ohradě.

13 Zvířecí pomocníci

Již ve starověku využíval člověk při lovu schopností psů a dravců. Dnes je sokolnictví vášní mnoha lidí a lovecky upotřebitelní psi jsou v honitbách nepostradatelnými pomocníky. Jejich počty jsou podle velikosti honiteb a chovaných druhů zvěře stanoveny vyhláškou.

Sokolnictví

Lovecké strategie dravců

Jestřáb, káně či orel útočí nízkým rovným letem a kořist usmrcují pařáty.

Sokol či poštolka útočí střemhlav dolů a kořist usmrcují zobákem.

Sokol versus člověk

8 km

80 m

34 km/h
rekord 9,6 m/s
Usain Bolt

380 km/h
rekord
střemhlavý let

Věděli jste, že

sokolnictví je dnes významnou činností při ochraně leteckého provozu před ptáky?

Kynologie

Kvalifikovaný lovec

ohaři
36 %

barváři
7 %

honiči
6 %

teriéři
20 %

jezevčící
22 %

slídiči
9 %

(Psi se zkouškou lovecké
upotřebitelnosti v roce 2015)

Věděli jste, že český fousek

je českým národním loveckým plemenem? Byl čistokrevně chován již za Rakouska-Uherska, ale jeho předci možná pomáhali při lovu už u Karla IV.

Počet psů se zkouškou pro různé druhy zvěře (v roce 2015)

pro drobnou
11 492

pro spárkatou
10 687

pro norování
8 733

Staňte se na chvíli sokolníkem v Národním zemědělském muzeu v Praze. Stálou expozicí sokolnictví můžete navštívit v Národním zemědělském muzeu Ohrada.

14 Zvěřina – sváteční lahůdka

Zvěřina má oproti jiným druhům mas vyšší podíl nenasycených mastných kyselin omega-3 a omega-6, které snižují hladinu cholesterolu, preventivně působí proti civilizačním chorobám a mají protizánětlivé účinky. Proto by měla být součástí nejen svátečního jídelníčku.

Produkce zvěřiny

Průměrná spotřeba masa v českých domácnostech (na osobu za rok 2015):

drůbeží
24,9 kg

vepřové
40,7 kg

hovězí
a telecí
8,0 kg

rybí
4,0 kg

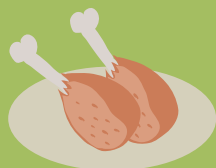
zvěřina
1,0 kg

Cesta zvěřiny ke spotřebiteli

Kam putuje česká zvěřina?

80 % ulovené a zpracované zvěřiny je vyváženo do cizích států.

Inspiraci pro zvěřinový jídelníček můžete najít v Národním zemědělském muzeu v Praze.

15 Myslivost – (ne)ziskový sektor

Myslivost je činností se značnou ekonomickou hodnotou. Mnohé z jejích složek je však obtížné vyčíslit v penězích – například hodnotu dobrovolné práce členů mysliveckých spolků, genetickou hodnotu chovných kusů zvěře, společenskou hodnotu zvěře i samotné myslivosti jakožto kulturního dědictví, které zachovává mnohé tradice a znalosti o přírodě.

Jaké hodnoty přináší myslivost?

kůže

zvěřina

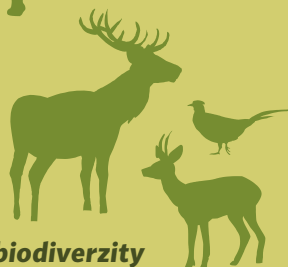

trofej

možnost výkonu
myslivosti
(koniček, zaměstnání)

rekreace

zachování biodiverzity

Kolik stojí desetiletý jelen?

7 200 Kč
podle ceny
zvěřiny

70 000 Kč
podle nákladů vynaložených
na jeho chov

155 000 Kč
podle ceny
poplatkového lovu

Co tvoří náklady a výnosy mysliveckého hospodaření uživatelů honiteb v ČR?

Náklady

lovečtí psi

přikrmování

lov zvěře a střelivo

monitoring zvěře

myslivecká zařízení

nájemné za honitby

Výnosy

zvěřina

poplatkový lov

kůže

Přijďte se dozvědět více o myslivosti do Národního zemědělského muzea v Praze a na Ohradě.

Odhady
možných
celkových
výnosů
z produkce
zvěřiny
podle
odstřelů
(v mil. Kč)

135

36

9

214

479

40

0,02

0,25

23

11

33

celkem
980

16 Také v myslivosti platí pravidla

Ve městě, na poli nebo v lese – pravidla se prostě musí dodržovat všude. V ČR se o ta pro myslivce stará nejvíce Ministerstvo zemědělství. Jenže nejen pravidly je člověk živ... Důležité je umět také pomoci.

Nejdůležitějším pravidlem je zákon o myslivosti z roku 2001.

V zákoně 449/2001 Sb. je také právně zakotvena podpora myslivosti. Finanční příspěvky se týkají zejména:

- podpory ohrožených druhů
- chovu a výcviku dravců a loveckých psů
- použití dravců k ochraně zemědělských rostlin
- zlepšování životních podmínek zvěře
- preventivních veterinárních přípravků

Co se v zákoně o myslivosti dozvíme?

- a) Jaké jsou podmínky lovu a chovu zvěře či práva a povinnosti osob.
- b) Jak se trestá pytláctví.
- c) Najdu zde lovecký kalendář.

Řešení: a)

Od roku 1998 poskytlo Ministerstvo zemědělství podporu myslivcům ve výši **130,818 mil. Kč.**
To je v průměru **7 mil. ročně.**

Finanční příspěvky na vybrané ohrožené druhy zvěře poskytnuté v letech 1999–2015

koroptev polní
10 274 650 Kč

tetřev hlušeč
6 484 000 Kč

tetřívka obecná
3 894 000 Kč

Podpora loveckých dravců a národních plemen loveckých psů

Od roku 2003 bylo vyplaceno **22,339 mil. Kč**, což je v průměru **2 mil. Kč** ročně.

český teriér

český fousek

chov dravců

Věděli jste, že

za posledních 19 let bylo vypuštěno **58 586 kusů** ohrožených druhů zvěře a podpořeno bylo více než **4 000 kusů** bílého jelena a **500 kusů** kozy bezoárové?

Informace a zajímavosti hledejte na portálu Ministerstva zemědělství www.eagri.cz i na jeho sociálních sítích.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Seznam literatury

- ANDRESKA, J., ANDRESKOVÁ, J. (1993). *Tisíc let myslivosti*. Vimperk: Tina.
- BARTOŠ, J. (2010). *Populační charakteristiky zajíce polního a vlivy na populaci působící*. *Myslivost* č. 2, s. 15.
- ČENĚK, M. (2013). *Z historie čížby*. In: Kol. autorů, *Prameny a studie* č. 50: *Z historie zemědělství III*. Praha: Národní zemědělské muzeum, s. 43–68.
- FEUEREISEL, J. (2010). *Zelená čísla o ekonomice v současné české myslivosti – co stojí myslivost v České republice*. Druckvo, spol. s r. o.
- HANZAL, V. (2011). *Situace výskytu černé zvěře v jihočeském příhraničí*. Jihočeská společnost pro ochranu přírody a myslivost, o. p. s.
- HOMOLKOVÁ, M. (2008). *Historický průzkum mysliveckého hospodaření na území CHKO Český les*. Diplomová práce. České Budějovice: JČU.
- HRUŠKA, J. (2016). *Potřebujeme na polích tolik řepky?* *Svět myslivosti*, č. 5, s. 14–17.
- CHADT, J. E. (1907). *Lesní a lovečtí úředníci a služebníci*. Písek.
- CHADT, J. E. (1909). *Dějiny lovu a lovectví (myslivosti) v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Louny.
- KALÁBOVÁ, M. (n. d.). *Ekonomika současné české myslivosti v rámci EU*. Diplomová práce. Praha: VŠE.
- KOL. AUTORŮ (2007). *Zlepšování životních podmínek drobné zvěře v Moravskoslezském kraji*. Sborník z konference. Ostrava: KÚ Moravskoslezského kraje.
- *Lesy České republiky, s. p., (2017) Výroční zpráva*.
- MARTAN P., HOLEČEK J., PODOLÁK, J. (1991). *Jihočeské halali*. České Budějovice: Růže.
- MAŠLÁŇ, P. (2010). *Lesní hospodaření 19. století na příkladu velkostatku Brumov*. Diplomová práce. Brno: MU.
- NOBICHT, J. (2009). *Lov a myslivost na panstvích Brtnice a Slavkov v druhé polovině 18. století*. Diplomová práce. Pardubice: UP.
- PONDĚLÍČEK, J. (2012). *Myslivecká statistika za rok 2011*. *Myslivost* č. 11, s. 24.
- RAKUŠAN, C. (2003). *Jak dál s černou zvěří*. *Svět myslivosti*, č. 6, s. 20–21.
- ŠEPLAVÝ, P., RŮŽIČKA, J., PONDĚLÍČEK, J. (2006). *Myslivost v České republice*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR.
- VACH, M. A KOL. (2010). *Vývoj myslivosti a lovectví v českých zemích*. Příbram: Silvestris.
- VODŇANSKÝ, M., KRČMA, J., ZABLOUDIL, F. (2003). *Zhodnocení vývoje populace černé zvěře a vypracování návrhů na její účinnou regulaci*. Zpráva z výzkumu. Brno: VFU.
- Výkaz MYSL 1–01 za roky 1969 až 2015. Dostupné na www.uhul.cz.
- Základní údaje o honitbách, stavu a lovu zvěře, 2015. Český statistický úřad.

Poděkování za spolupráci

Ministerstvu zemědělství ČR

Českomoravské myslivecké jednotě

MYSLIVOST

Obrázková statistika ze světa myslivců

AUTORKA OBSAHU: Ing. Radmila Lorencová, Ph.D.

KOORDINACE: Mgr. Zuzana Saman, Centre for Modern Education (CZ), s.r.o.

RECENZENTI: Ing. Radka Stolariková, Ph.D., Mgr. Martin Slaba,
Mgr. Zuzana Saman

REDAKČNÍ RADA EDICE OBRÁZKOVÁ STATISTIKA: doc. Milan Jan Půček,
Ing. Jiří Houdek, Bc. Lenka Martinková,
Mgr. Lenka Patoková

JAZYKOVÉ KOREKTURY: Mgr. Miloš Miškovský, Jana Jandová

ILUSTRACE: Petr Vyoral

SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA: Jan Kubeš, www.kubesdesign.cz

TISK: Tiskárna Polygraf, s.r.o.

1. vydání, 2017, 2. sv. edice Obrázková statistika

VYDALO: Národní zemědělské muzeum, státní příspěvková organizace zřízená
Ministerstvem zemědělství ČR, Kostelní 1300/44, 170 00 Praha 7 – Holešovice

© Národní zemědělské muzeum, s.p.o.

ISBN 978-80-86874-89-0

